

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

BKA.WK.1952.11.2018.18.JP

Warszawa, 9 listopada 2018 r.

Pan
prof. dr hab. n. med. Jerzy Szczapa
Rektor
Wyższej Szkoły Pedagogiki
i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu
ul. Bułgarska 55
60-320 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ (dalej: ustawa o kontroli) oraz art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym² (dalej: Psw), Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeprowadził w Wyższej Szkole Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu (dalej: Uczelnia albo WSPiA) kontrolę nr 14/KSW/2018/BKA, w zakresie spłaty zobowiązań wobec osób, które brały udział w procesie rekrutacji w roku akademickim 2016/2017 oraz 2017/2018.

Przedmiotowa kontrola została przeprowadzona w terminie od dnia 29 maja 2018 r. do dnia 31 sierpnia 2018 r.³ przez Jerzego Przybyłowskiego oraz Joannę Petrynę, pracowników Biura Kontroli i Audytu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: Ministerstwo albo MNiSW).

W związku z ujawnieniem w trakcie czynności kontrolnych okoliczności wskazujących na popełnienie czynu wymienionego w art. 53 ustawy o kontroli, przedmiotową kontrolę, wszczętą w trybie uproszczonym, w dalszej części przeprowadzono w trybie zwykłym.

Na podstawie art. 47 w związku z art. 46 ust. 1 ustawy o kontroli, po rozpatrzeniu zastrzeżeń do *Projektu wystąpienia pokontrolnego*, przekazuję Panu Rektorowi, niniejsze *Wystąpienie pokontrolne*, zawierające ustalenia i ocenę skontrolowanej działalności wraz z zaleceniami.

I. OCENA OGÓLNA

Skontrolowaną działalność Uczelni w roku akademickim 2016/2017 oraz 2017/2018, w zakresie spłaty zobowiązań wobec osób, które brały udział w procesie rekrutacji ocenia się **negatywnie**⁴.

Na powyższą ocenę miało wpływ:

- naruszenie art. 169 ust. 11 Psw, tj. niewydawanie decyzji o przyjęciu na studia,
- naruszenie art. 160a ust. 1 Psw, tj. niezawieranie umów między uczelnią a studentem, określających warunki pobierania opłat związanych z odbywaniem studiów, opłat za usługi edukacyjne, a także wysokość tych opłat (dalej: umowa o naukę),
- naruszenie art. 160a ust. 4 Psw, tj. pobieranie opłat tytułem czesnego przed zawarciem umowy o naukę,
- niedokonanie zwrotu wpłaconego czesnego cudzoziemcom, którzy brali udział w procesie rekrutacji, a nie podjęli nauki,
- naruszenie art. 99a Psw, tj. pobieranie opłat z tytułu egzaminu dyplomowego,
- pobieranie przez Uczelnię opłat z tytułu wydania duplikatu papierowej legitymacji w wysokości wyższej niż wynika z § 18 ust. 3 w związku z ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 września 2016 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów⁵ (dalej: rozporządzenie w sprawie dokumentacji przebiegu studiów).

II. INFORMACJE WSTĘPNE

Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu została utworzona na podstawie decyzji Ministra Edukacji i Sportu nr DSW-3-4001-692/TT/04 z dnia 16 września 2004 r. pod numerem porządkowym 161. Uczelnia działa na podstawie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Aktualnie jest wpisana do ewidencji uczelni niepublicznych pod numerem 305.

¹ Dz. U. z 2011 r., Nr 185, poz. 1092.

² Dz. U. z 2017 r., poz. 2183, ze zm. Zgodnie z art. 218 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce postępowania w sprawie kontroli prowadzonych na podstawie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych.

³ W dniu 25 lipca 2018 r. został rozszerzony zakres kontroli o zbadanie zagadnień dotyczących spłaty zobowiązań wobec osób, które brały udział w procesie rekrutacji w roku akademickim 2016/2017 oraz został przedłużony termin ważności opowaznienia.

⁴ Minister stosuje trzystopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

⁵ Dz. U. z 2016 r., poz. 1554.

W okresie objętym kontrolą funkcję Rektora pełnili:

- Pani dr Janina Minkiewicz-Najtkowska – kadencja od dnia 1 września 2013 r. do dnia 31 sierpnia 2016 r.,
- Pan prof. dr hab. n. med. Jerzy Szczapa – kadencja od dnia 1 września 2016 r. do chwili obecnej.

Kanclerzem jest _____ który pełni tę funkcję od dnia utworzenia Uczelni.

Kontrola została wszczęta w celu zweryfikowania wpływających do Ministerstwa skarg cudzoziemców, którzy ubiegali się o przyjęcie na prowadzone przez Uczelnię studia. Z ich treści wynikało, że wskutek nieotrzymania wizy nie podjęli oni kształcenia. Pomimo tego faktu, wbrew wcześniejszym zapewnieniom, WSPiA nie zwróciła im opłat wniesionych tytułem czesnego za pierwszy rok studiów. Z przekazanych przez Uczelnię wyjaśnień i zestawień wynika, że w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 30 kwietnia 2018 r. na rachunku WSPiA zaksięgowano wpłaty w łącznej kwocie 444 264,52 euro, od 200 cudzoziemców, którzy ostatecznie nie podjęli studiów.

Z wyjaśnień Uczelni wynika, że do dnia rozpoczęcia kontroli 122 osoby otrzymały zwrot środków w łącznej kwocie 264 648,52 euro. W przypadku pozostałych 78 osób zwroty (w łącznej kwocie 179 616 euro⁶) nie zostały dokonane z powodu nieprzedłożenia oryginału odmowy wydania wizy lub też z uwagi na złożenie ponownego wniosku o jej przyznanie.

III. USTALENIA KONTROLI

3.1 Prawdliwość przygotowania i realizacji procesu rekrutacji cudzoziemców.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono istotne nieprawidłowości w procesie rekrutacji i przyjmowania na studia cudzoziemców, polegające przede wszystkim na niewydawaniu decyzji w sprawie przyjęcia na studia (naruszenie art. 169 ust. 11 Psw). W konsekwencji naruszono również art. 160a ust. 1 Psw, tj. nie zawierano umów o naukę. Przyczyną wskazanych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie obowiązujących w przedmiotowym zakresie przepisów Psw. Skutkiem powyższego było pobieranie przez Uczelnię opłat, o których mowa w pkt. 3.2 Pwp, od osób nieposiadających statusu

⁶ Kwota ustalona przez Uczelnię po potrąceniu wpisowego.

studenta, jak również naruszenie § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Osobą odpowiedzialną za powyższe nieprawidłowości jest Rektor Uczelni.

Działalność Uczelni w badanym obszarze ocenia się negatywnie.

Uczelnia została wezwana do wskazania, czy opracowano w niej formalną procedurę prowadzenia rekrutacji obcokrajowców. Z przekazanej odpowiedzi wynika, że w Uczelni *nie istnieją formalne procedury prowadzenia rekrutacji obcokrajowców ustanowione przez organy kolegialne lub jednoosobowe.*

Ponadto z informacji przekazanej przez Uczelnię⁷ wynika, że w praktyce procedura rekrutacyjna studentów zagranicznych wyglądała w WSPiA następująco:

1. *Student wysłał skany dokumentów do weryfikacji.*
2. *Jeżeli dokumenty odpowiadają wymogom, student otrzymuje ofertę Uczelni (Offer Letter), wystawianą indywidualnie dla zainteresowanego. Oferta zawiera informacje o rodzaju kursu (kierunku studiów) i płatnościach. Jeżeli kandydat wybierze kurs, dokonuje wpłaty.*
3. *Student wysłał potwierdzenie dokonanej wpłaty.*
4. *Jeżeli weryfikacja potwierdzenia wpłaty przeszła pomyślnie Uczelnia wysłała zaproszenie, niezbędne do starania się o wizę.*
5. *Po otrzymaniu wizy student przyjeżdża do Polski i pokazuje oryginały dokumentów, które wcześniej wysłał do weryfikacji.*
6. *Student wypełnia kwestionariusz, podpisuje decyzję o przyjęciu na studia oraz umowę.*
7. *Jeżeli student nie otrzymał wizy, Uczelnia zwraca pieniądze pod warunkiem otrzymania dowodu wpłaty, prośby o zwrot pieniędzy oraz oryginału odmowy wydania wizy z Konsulatu.*

Powyższa praktyka nie była zgodna z obowiązującymi w przedmiotowym zakresie przepisami prawa, tj. z uregulowaniami Psw. Po przyjęciu od cudzoziemca zgłoszenia o przyjęcie na studia, Uczelnia zobowiązana była przeprowadzić postępowanie rekrutacyjne, zakończone wydaniem stosownej decyzji: w sprawie przyjęcia na studia albo w sprawie odmowy przyjęcia na studia.

Z przekazanych przez Uczelnię wyjaśnień wynika natomiast, że po przyjęciu zgłoszenia od kandydata na studia – cudzoziemca, oraz po dokonaniu weryfikacji złożonych przez niego

⁷ Uczelnia przekazała pismo zatytułowane *Procedura rekrutacyjna*, pod którym podpisała się

dokumentów, WSPiA wstrzymywała proces rekrutacji i nie wydawała stosownych decyzji administracyjnych. Równocześnie jednak Uczelnia przyjmowała od tych osób opłaty tytułem czesnego. Doprowadziło to do sytuacji, w której osoby nieposiadające formalnego statusu studenta ponosiły koszty studiów na równi z osobami posiadającymi ten status.

W trakcie czynności kontrolnych Uczelnia nie była w stanie przedłożyć kopii *ofert wystawionych indywidualnie dla danego kandydata*. Zgodnie z wyjaśnieniami Rektora powodem powyższego było niesporządzanie przez *Komisję Rekrutacyjną*⁸ kopii ofert dla aplikantów z zagranicy.

Ponadto Rektor Uczelni wyjaśnił, iż wydaje decyzje o przyjęciu na studia, oraz podpisuje umowy o naukę, tylko z osobami, które przyjechały do Polski. Podstawą zaś dokonywania opłat na rzecz Uczelni przez każdą osobę, biorącą udział w procesie rekrutacji międzynarodowej, jest pismo Acceptance Letter Conditional (Not for Visa purpose).

Niewydanie przez Uczelnię decyzji administracyjnych w sprawie przyjęcia na studia cudzoziemców, których dokumenty zweryfikowano pozytywnie, wyłączało możliwość zawarcia umowy, o której mowa w art. 160a ust. 1 Psw. Jak bowiem wskazano w ust. 2 przywołanego artykułu umowa ta jest zawierana nie wcześniej niż po wydaniu decyzji o przyjęciu na studia i nie później niż w terminie trzydziestu dni od rozpoczęcia zajęć. Okoliczność ta ma istotne znaczenie, ponieważ stosowne zapisy przywołanej umowy mogły regulować kwestie związane ze zwrotem opłat w przypadku niepodjęcia lub rezygnacji ze studiów.

Nie wydając przedmiotowych decyzji administracyjnych Uczelnia nie przestrzegała również wymogu przechowywania dokumentów złożonych przez cudzoziemców ubiegających się o przyjęcie na studia. Zgodnie bowiem z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów Uczelnia zakłada teczkę akt osobowych studenta, w której przechowuje się m.in. kopię decyzji o przyjęciu na studia oraz oryginał potwierdzenia jej doręczenia.

W zakresie akt osobowych studentów zagranicznych, którzy nie podjęli kształcenia, Rektor Uczelni oświadczył, że *działając zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów, Uczelnia przechowywała przez okres 6 miesięcy kopie dokumentów kandydatów nieprzyjętych na pierwszy rok studiów w ramach rekrutacji prowadzonej w roku*

⁸ Decyzje o przyjęciu na studia podejmował Dziekan (zgodnie z art. 169 ust. 11 Psw - Komisji rekrutacyjnej nie powołuje się w przypadku, gdy wstęp na studia jest wolny. Decyzje w sprawie przyjęcia na studia podejmuje w takim przypadku kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni lub inny organ wskazany w statucie).

akademickim 2017/2018 (nabór jesienny – marzec – wrzesień). Uczelnia nie zwracała kandydatom oryginałów dokumentów, ponieważ nie zostały one w żadnym przypadku dostarczone. Rektor Uczelni wyjaśnił ponadto, że w przypadku studentów zagranicznych, którzy nie przedłożyli Uczelni potwierdzenia uzyskania wizy w Konsulacie,teczka studenta nie jest zakładana z uwagi na brak kompletności dokumentów (w szczególności brak zawarcia z Uczelnią umowy o naukę).

W złożonych wyjaśnieniach Rektor Uczelni wskazał, że brak zawartych umów o naukę, pomiędzy WSPiA a studentami, był jedną z przyczyn uniemożliwiających założenie teczki studenta. Odnosząc się do tego stwierdzenia należy podkreślić, że brak ww. umów wynikał bezpośrednio z zaniechań władz Uczelni, które nie doprowadziły do formalnego zakończenia procesu rekrutacji, pobierając równocześnie opłaty tytułem czesnego od kandydatów nieposiadających formalnego statusu studenta.

Ponadto w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych Uczelnia przekazała pismo zatytułowane *Procedura Rekrutacyjna w Wyższej Szkole Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu*, podpisane przez

Wynika z niego, że również stosowane w Uczelni zasady rekrutacji⁹ osób nie będących cudzoziemcami były niezgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, bowiem decyzje w sprawie przyjęcia na studia były podejmowane po podpisaniu umów o naukę pomiędzy Uczelnią a studentami. Powyższe stanowi naruszenie przepisu art. 160a ust. 2 Psw.

(Dowód: akta kontroli str. 13-94, 96-110, 116-121, 197-274)

3.2 Opłaty pobierane przez Uczelnię.

Uczelnia pobierała opłaty tytułem czesnego od osób nieposiadających statusu studenta, bowiem przedmiotowe opłaty wnoszone były przed wydaniem decyzji w sprawie przyjęcia na studia oraz przed zawarciem umowy o naukę, o której mowa w art. 160a ust. 1 Psw. Pobieranie opłat, pomimo niespełnienia powyższych wymogów, stanowi naruszenia

⁹ Warunkiem uruchomienia postępowania rekrutacyjnego na wszystkich rodzajach i kierunkach studiów jest:
1. Złożenie dokumentów wymaganych w postępowaniu rekrutacyjnym na dany rodzaj i kierunek studiów.
2. Wniesienie opłaty rekrutacyjnej na konto Uczelni lub w Biurze Rekrutacji (...).
3. Podpisanie umowy o naukę z Uczelnią. Po sprawdzeniu kompletności dokumentów rekrutacyjnych zostają one przekazane do Wicekanclerza Uczelni w celu podpisania umów, a następnie do dziekana lub prodziekana odpowiedniego wydziału w celu dalszej weryfikacji i wydania decyzji o przyjęciu na studia.

przepisu art. 160a ust. 4 Psw, zgodnie z którym opłaty określone w umowie o naukę można pobierać nie wcześniej niż po jej zawarciu. Opłaty te były zatem pobierane bez podstawy prawnej.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych Uczelnia nie dokonała zwrotu wpłaconego czesnego 78 cudzoziemcom, którzy brali udział w procesie rekrutacji, a nauki nie podjęli, uzasadniając ten stan rzeczy nieprzedłożeniem oryginału odmowy wydania wizy lub też złożeniem ponownego wniosku o jej przyznanie.

Uczelnia pobierała opłaty z tytułu egzaminu dyplomowego, czym naruszyła art. 99a Psw. Ponadto pobierana w WSPiA opłata z tytułu wydania duplikatu papierowej legitymacji została ustalona w wysokości wyższej, niż wynika z § 18 ust. 3 w związku z ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Przyczyną wskazanych powyżej nieprawidłowości było nieprzestrzeganie obowiązujących w przedmiotowym zakresie przepisów prawa, tj. uregulowań Psw.

Skutkiem tych nieprawidłowości jest natomiast nieuprawnione dysponowanie przez Uczelnię środkami finansowymi, stanowiącymi własność studentów oraz osób biorących udział w procesie rekrutacji.

Odpowiedzialność za powyższe nieprawidłowości ponosi Kanclerz oraz Rektor Uczelni. W związku z powyższym działalność Uczelni w badanym obszarze ocenia się negatywnie.

Zgodnie z art. 99 ust. 4 Psw zasady pobierania opłat i wysokość opłat w uczelni niepublicznej określa organ wskazany w statucie.

Zasady pobierania i wysokość opłat za świadczone usługi edukacyjne zostały określone, zgodnie z § 25 ust. 5 pkt 5 statutu WSPiA, przez Kanclerza Uczelni w zarządzeniu nr 51/2017 z dnia 23 czerwca 2017 r. w sprawie wysokości opłat za naukę (czesnego) i usług administracyjnych na rok akademicki 2017/2018.

Zgodnie z art. 160a ust. 1 Psw warunki odpłatności za studia określa umowa zawarta między Uczelnią a studentem w formie pisemnej. W myśl art. 160a ust. 2 Psw umowa jest zawierana nie wcześniej niż po wydaniu decyzji o przyjęciu na studia i nie później niż w terminie trzydziestu dni od rozpoczęcia zajęć.

W trakcie kontroli ustalono, że w przypadku 200 cudzoziemców, wymienionych w przekazanym przez WSPiA zestawieniu, Uczelnia pobrała opłaty z tytułu czesnego, pomimo niezawarcia przedmiotowych umów o naukę.

Zgodnie z wyjaśnieniami Rektora Uczelni podstawą dokonywania opłat na rzecz Uczelni przez każdą osobę, biorącą udział w procesie rekrutacji międzynarodowej, jest pismo Acceptance Letter: Conditional (Not for Visa purpose)¹⁰.

Należy podkreślić, że powyższa praktyka nie jest zgodna z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, co zostało opisane w pkt. 3.1 *Pwp*.

Mając na względzie powyższe zwrócono się do Uczelni o przekazanie informacji dotyczących, dokonanych w okresie objętym kontrolą, zwrotów opłat pobranych od osób, które brały udział w procesie rekrutacji, a nauki nie podjęły.

W trakcie kontroli Uczelnia przekazała zestawienie zatytułowane *Zwroty studentów zagranicznych dokonane w okresie 01.01.2017 - 30.04.2018 r.* Zawiera ono wykaz 122¹¹ cudzoziemców, którym w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 30 kwietnia 2018 r. dokonano zwrotu wniesionych opłat, w łącznej wysokości 264 648,52 euro¹².

Z przekazanych w toku czynności kontrolnych wyjaśnień oraz powyższego zestawienia wynika, że:

- 1 cudzoziemcowi, który nie rozpoczął studiów, Uczelnia zwróciła pełną kwotę wniesionych przez niego opłat,
- w pojedynczych przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 70,00 euro, 88,00 euro, 95,00 euro, 175,00 euro, 201,00 euro, 204,00 euro, 220,00 euro, 280,00 euro, 500,00 euro, 708,00 euro, 6 827,00 euro, 6 941,00 euro, 6 956,00 euro, 9 615,00 euro.
- w 3 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 85,00 euro;
- w 25 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 100,00 euro;
- w 6 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 105,00 euro;
- w 2 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 111,00 euro;
- w 2 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 165,00 euro;
- w 2 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 180,00 euro;
- w 2 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 185,00 euro;
- w 2 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 188,00 euro;
- w 37 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 200,00 euro;

¹⁰ Pismo zawiera nazwę studiów, kwotę do wpłacenia (czesne, wpisowe) oraz numer rachunku Uczelni.

¹¹ Pierwotnie Uczelnia wykazała 121 osób, jednak biorąc pod uwagę wyjaśnienia Rektora jedna osoba została pominięta w tym zestawieniu.

¹² Najniższa wpłata wyniosła 1380,00 euro, najwyższa 12 015,00 euro.

- w 2 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 205,00 euro;
- w 6 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 215,00 euro;
- w 2 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 235,00 euro;
- w 6 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 300,00 euro;
- w 3 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 511,00 euro;
- w 6 przypadkach kwoty zwrotu zostały pomniejszone o 6 500,00 euro.

W przedmiotowym zakresie Rektor Uczelni wyjaśnił, iż zwrócone cudzoziemcom kwoty zostały pomniejszone o wpisowe – w wysokości 200,00 euro – co wynikało z Zarządzeń Kanclerza Uczelni:

- nr 45/2016 z dnia 31 sierpnia 2016 r. *w sprawie wysokości opłat za postępowanie związane z przyjęciem na studia i usług administracyjnych na rok akademicki 2016/2017,*
- nr 49/2017 z dnia 29 sierpnia 2017 r. *w sprawie wysokości opłat za postępowanie związane z przyjęciem na studia i usług administracyjnych na rok akademicki 2017/2018.*

W zarządzeniu nr 45/2016 zostały opisane ponadto zasady zwrotu czesnego, z których wynika, że osobom, które rezygnują z ponownego starania się o przyjęcia na studia po pierwszej odmowie wydania wizy, Uczelnia zwraca kwotę czesnego pomniejszoną o 20%, zaś osobom, które otrzymały wielokrotnie odmowę wydania wizy, Uczelnia zwraca całość czesnego.

Natomiast w zarządzeniu nr 49/2017 zostały opisane zasady zwrotu czesnego, z których wynika, że osobom, które otrzymały odmowę wydania wizy, Uczelnia zwraca całą kwotę wpłaconego czesnego pomniejszoną o prowizję dla banku. Zasadą zwrotów jest oryginał odmowy wydania wizy przesłany do Uczelni drogą pocztową.

W tym miejscu zauważyć należy, iż wysokość dokonanych potrąceń nie znajduje odzwierciedlenia w uregulowaniach ww. zarządzeń.

W trakcie kontroli Uczelnia przekazała również zestawienie zatytułowane *Zwroty oczekujące od 01.01.2017*. Zawiera ono wykaz 78¹³ cudzoziemców, którzy w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 23 sierpnia 2017 r. dokonali wpłaty na konto uczelni łącznej kwoty 195 416,00 euro. Do dnia rozpoczęcia niniejszej kontroli wpłaty te nie zostały zwrócone.

¹³ Pierwotnie Uczelnia wykazała 79 osób, jednak zgodnie z wyjaśnieniem Rektora jedna osoba, znajdująca się w pozycji nr 70 tabeli – zwroty oczekujące, otrzymała zwrot i jest błędnie wpisana w tej tabeli.

Z wyjaśnień Uczelni wynika, że 29 osób¹⁴ z przywołanego wykazu złożyło ponowny wniosek o przyznanie wizy. Natomiast w pozostałych 49 przypadkach do WSPiA nie wpłynęły oryginały dokumentów potwierdzających odmowę wydania wizy.

W tym miejscu należy zauważyć, że Uczelnia na swojej stronie internetowej¹⁵ informowała, że - w przypadku odmowy wydania wizy - kandydat może ubiegać się o zwrot wniesionych opłat. Zwrot zostanie dokonany po zakończeniu naboru, na podstawie dowodu odmowy wydania wizy, w ciągu jednego miesiąca od złożenia wniosku o zwrot¹⁶. Uczelnia na ww. stronie internetowej nie informowała jednakże o konieczności przedłożenia oryginału odmowy wydania wizy, jak również o potrąceniach, które będą dokonywane przy zwrocie wpłaconych kwot czesnego.

Zauważyć należy, że obowiązek przedstawienia oryginału odmowy wydania wizy nie powinien mieć wpływu na proces rekrutacji oraz dokonywania zwrotów osobom, które brały udział w procesie rekrutacji, a nauki nie podjęły. Ponadto podkreślić należy, że podstawą prawną pobierania opłat jest umowa o naukę zawarta pomiędzy Uczelnią a studentem. Art. 160a ust. 4 Psw jasno wskazuje, że uczelnia może pobierać opłaty nie wcześniej niż po zawarciu tej umowy. W związku z niezawarciem przedmiotowych umów, opłaty wniesione przez ww. osoby zostały pobrane bez podstawy prawnej.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w przypadku jednej osoby, pomimo spełnienia wszystkich warunków, Uczelnia nie dokonała zwrotu wpłaconego czesnego. Czynność ta została dokonana dopiero w dniu 27 sierpnia 2018 r.

Z treści zarządzenia Kanclerza nr 51/2017 z dnia 23 czerwca 2017 r. wynika, że w roku akademickim 2017/2018 Uczelnia pobierała opłaty za *dodatkowe działania uczelni związane z nadzorem i przygotowaniem do egzaminu dyplomowego licencjackiego (450 zł) i magisterskiego (600 zł)*, płatne w ratach w kolejnych semestrach kształcenia. Równocześnie w zarządzeniu wskazano, że opłaty za egzamin dyplomowy na wszystkich poziomach kształcenia wynoszą 0 zł.

¹⁴ Pierwotnie Uczelnia wykazała 30 osób, jednak biorąc pod uwagę wyjaśnienia Rektora jedna osoba została omyłkowo uwzględniona w tym zestawieniu.

¹⁵ <http://icbs.edu.pl/tuition-fees/>.

¹⁶ *In case of Visa refusal, the candidate can apply for a refund of his fees. This refund will be made after the end of the intake, based on a visa refusal proof. The refund will be done within one month after the refund application.*

Zgodnie z art. 99a Psw, uczelnia nie pobiera opłat między innymi za egzamin dyplomowy. Pobieranie przez WSPiA opłaty z tytułu *dotatkowych działań uczelni związanych z nadzorem i przygotowaniem do egzaminu dyplomowego licencjackiego i magisterskiego* stanowi naruszenie przywołanego przepisu. Pomimo zmienionej nazwy opłaty te stanowią bowiem faktycznie opłaty za egzamin dyplomowy. Ich charakteru nie zmienia rozłożenie ich na raty.

Analiza omawianego zarządzenia wykazała ponadto, że Uczelnia naruszyła § 18 ust. 3 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów, pobierając opłaty z tytułu wydania duplikatu papierowej legitymacji studenckiej w wysokości 25 zł, tj. wyższej niż określona w przywołanym rozporządzeniu.

(Dowód: akta kontroli str. 95, 11-115, 122-169, 197-274, 278-283, 285-292)

IV. ZALECENIA

Biorąc pod uwagę ustalenia, uwagi i oceny zawarte w niniejszym wystąpieniu, działając na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli, zalecam:

- realizowanie procesu rekrutacji cudzoziemców na studia oraz pobieranie od tych osób opłat zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa,
- dokonanie zwrotu czesnego cudzoziemcom, którzy nie podjęli nauki,
- zaprzestanie pobierania opłat z tytułu egzaminu dyplomowego,
- pobieranie opłat z tytułu wydania duplikatu legitymacji w wysokości wynikającej z aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Ponadto, mając na uwadze fakt wejścia w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹⁷ oraz ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹⁸ obowiązkiem Uczelni jest dostosowanie działalności do wymogów wynikających z powyższych aktów prawa powszechnie obowiązującego.

Na podstawie art. 49 w związku z art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli, proszę o poinformowanie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o sposobie wykonania powyższych zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym

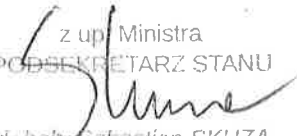
¹⁷ Dz.U. poz. 1668.

¹⁸ Dz.U. poz. 1669.

sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 48 *ustawy o kontroli w administracji rządowej* od *Wystąpienia pokontrolnego* nie przysługują środki odwoławcze.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

z up. Ministra
PODSEKRETARZ STANU

dr hab. Sebastian SKUZA